

виборі інвестиційної політики представляти інтереси усіх учасників НПФ; забезпечення захищеності даних НПФ [5, с. 59].

Таким чином, відповідні заходи призведуть до розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні та збільшать кількість ресурсів, які залучатимуться недержавними пенсійними фондами, що відповідно призведе до зростання їх ролі на інвестиційному ринку України.

Література:

1. Петрушка О. Шляхи удосконалення практики мобілізації доходів Пенсійного фонду України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2016. Вип.16. С. 136–139.
2. Мельничук В. Реформа, яка забезпечить гідну пенсію. *Урядовий кур'єр*. 2009. № 133. С. 5.
3. Петрушка, О. Корпоративне пенсійне страхування як складова соціального захисту найманих працівників. Збірник наук. праць Других наукових читань пам'яті С.І. Юрія: збірник наук. праць / За ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. С.101–103.
4. Петрушка О. Недержавне пенсійне страхування як альтернатива забезпечення гідної старості. *Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків: збірн. тез. доп. Першої інт.-конф. проф.-викл. складу каф. фін. ТНЕУ (м. Тернопіль, 14 квіт. 2015 р.)*. Тернопіль : Видав. центр “Вектор”, 2015. С. 87–90.
5. Телічко Н. А. Вплив недержавних пенсійних фондів на соціально-економічний розвиток держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2010. № 3. С. 57– 62.

Пендичук Ірина Олексіївна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к. е.н., доцент Коваль С.Л.

ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК РЕЗЕРВ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

В сучасних умовах розвитку України значно посилюється роль державного бюджету, зокрема його доходів. Питання наповнення державного бюджету завжди було й буде актуальним для України, тому на нинішньому етапі особливої уваги потребує виявлення резервів зростання доходів Державного бюджету України.

Україна має значний резерв для зростання податкових надходжень, що зосереджений у секторі тіньової економіки. Адже, вона є одним з найбільш вагомих факторів поглиблення наявних дисбалансів та гальмування темпів економічного розвитку, що знаходить своє відображення в скороченні обсягу надходжень до бюджету та зменшенні рівня інвестиційної активності в країні. За офіційними даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України рівень тіньової економіки у 2014 р. склав 43% від обсягу офіційного ВВП [1], у 2015 р. – 40% [2], у 2016 р. – 35% [3], у 2017 р. – 32% [4], у 2018 р. – 32% [5]. Перевищення тіньовою економікою критичного рівня у 30% від ВВП засвідчує про посилення її негативного, руйнівного впливу на національну економічну систему.

Активізація тіньових операцій призводить до зменшення податкових надходжень до бюджету, і в свою чергу, змушує державу до підвищення рівня податкового навантаження на економіку, шляхом: введення нових податків та зборів; підвищення ставок за вже існуючими податковими платежами; перегляду існуючого механізму звільнення від оподаткування деяких економічних суб'єктів; посилення відповідальності за порушення вимог податкового законодавства [6, с. 112].

У той же час неефективна та необґрунтована політика держави щодо розміру податкового навантаження на фізичних та юридичних осіб і сама може слугувати одним із найбільш впливових факторів зростання частки тіньового сектору економіки, оскільки змушує суб'єктів економічної діяльності застосовувати тіньові схеми приховування прибутку, незаконного його виведення за кордон, активізує зростання обсягів незареєстрованого працевлаштування, тощо [7, с. 33].

Зниження податкового навантаження сприяє збільшенню реальних доходів населення, обсягу заощаджень, зростанню платоспроможного попиту населення, що як наслідок, стане основою економічного зростання держави. На нашу думку, вкрай важливим чинником детінізації економіки України має стати продовження широкомасштабної податкової реформи.

Податкова реформа має бути спрямована на реалізацію таких пріоритетів:

- забезпечення всім суб'єктам господарювання однакових умов оподаткування;
- зниження і вирівнювання податкового тягаря;

- спрощення податкової системи;
- посилення податкового контролю за рівнем витрат виробництва;
- заохочення інвестиційної діяльності та нагромадження амортизаційних фондів підприємств;
- забезпечення ефективного податкового адміністрування.

Реалізація цих заходів дасть змогу значною мірою локалізувати тіньову економічну діяльність і використати тіньові капітали для збільшення доходів Державного бюджету України.

Література:

1. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2014 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=%20Tendentsii%20TinovoiEkonomiki>.
2. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2015 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=%20Tendentsii%20TinovoiEkonomiki>.
3. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2016 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=%20Tendentsii%20TinovoiEkonomiki>.
4. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2017 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=%20Tendentsii%20TinovoiEkonomiki>.
5. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2018 році. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=%20Tendentsii%20TinovoiEkonomiki>.
6. Тютюнник І. В., Кобушко Я. В. Оцінка ефективності податкового регулювання обсягу тінізації економіки в Україні. *Вісник ЖДТУ*. 2018. № 4. С. 111–116.
7. Ладюк О. Д. Характеристика тіньової економіки в Україні. *Економіка та держава*. 2017. № 8. С. 32–34.